

Tập thể tác giả nhóm Cánh Buồm
Chương trình Giáo dục Hiện đại

GIÁO DỤC TIỂU HỌC ỔN ĐỊNH VÀ BẢO ĐẢM CHẤT LƯỢNG
THÌ TOÀN BỘ NỀN GIÁO DỤC MỚI ĐƯỢC ỔN ĐỊNH,
MỖI GIA ĐÌNH ỔN ĐỊNH, CẢ XÃ HỘI CÙNG ỔN ĐỊNH.

Văn 4

BỔ CỤC

Tạo ra một chủ đề

NHÀ XUẤT BẢN TRI THỨC

Tập thể tác giả nhóm Cánh Buồm
Chương trình Giáo dục Hiện đại

Văn 4

BỔ CỤC

Tạo ra một chủ đề

NHÀ XUẤT BẢN TRI THỨC

**GIÁO DỤC TIỂU HỌC ỔN ĐỊNH VÀ
BẢO ĐẢM CHẤT LƯỢNG
THÌ TOÀN BỘ NỀN GIÁO DỤC MỚI ĐƯỢC ỔN ĐỊNH,
MỖI GIA ĐÌNH ỔN ĐỊNH, CẢ XÃ HỘI CÙNG ỔN ĐỊNH.**

VĂN 4

© Nhóm Cánh Buồm, 2012 – Tái bản lần thứ 2, 2014

Bản quyền tác phẩm đã được bảo hộ. Mọi hình thức xuất bản, sao chụp, phân phối dưới dạng in ấn hoặc văn bản điện tử không có sự cho phép của Nhóm Cánh Buồm là vi phạm bản quyền.

Liên lạc:

Chương trình Giáo Dục Hiện Đại – Nhóm Cánh Buồm
Email: lienhe@canhbuom.edu.vn | Website: www.canhbuom.edu.vn

Chịu trách nhiệm bản thảo:
PHẠM TOÀN, NGUYỄN THỊ THANH HẢI,
PHẠM THU NGỌC, TẠ PHƯƠNG ANH,
PHẠM HẢI HÀ và VŨ THỊ LOAN

Minh họa:
HÀ DŨNG HIỆP, NGUYỄN PHƯƠNG HOA

MỤC LỤC

Lời dẫn bạn dùng sách.....	5
Bài mở đầu ÔN TẬP TƯƠNG TƯỢNG – LIÊN TƯỢNG	7
Bài 1 SẮP XẾP – BỐ CỤC	23
Bài 2 LUẬT BỐ CỤC	30
Bài 3 BỐ CỤC THỂ LOẠI TRỮ TÌNH	46
Bài 4 BỐ CỤC THỂ LOẠI TỰ SỰ	82
Bài 5 BỐ CỤC THỂ LOẠI KỊCH	122
Luyện tập cuối năm.....	149
Mục lục.....	167

Lời dặn bạn dùng sách

Trong ba lớp trước, học sinh lớp Một đã học về lòng ĐỒNG CẢM, để có cảm hứng làm ra tác phẩm nghệ thuật. Tiếp đó, học sinh lớp Hai học thao tác TƯỜNG TƯỢNG để tạo ra hình tượng, học sinh lớp Ba học thao tác LIÊN TƯỜNG để nhào nặn cho hình tượng ngày càng rõ ý.

Lên lớp Bốn, học sinh học nốt thao tác thứ ba của ngữ pháp nghệ thuật, đó là thao tác SẮP XẾP (hoặc bố cục).

Lẽ ra, dùng từ Hán-Việt để gọi tên bộ ba thao tác ngữ pháp nghệ thuật thì thuận tai hơn: Tượng tượng, Liên tượng, Bố cục. Nhưng danh từ “bố cục” dễ làm ta nghĩ tới dạng thức cuối cùng của tác phẩm. Còn động từ “sắp xếp” thể hiện công việc tự tay ta làm để tạo ra cái dạng thức cuối cùng (cái bố cục).

Nói **sắp xếp** để tạo ra bố cục, ta nghĩ đến bàn tay tạo ra công trình từ những vật liệu khác nhau. Xây nhà gạch ngói bê tông khác làm nhà tranh tre nứa lá. “Xây” thơ sẽ khác với nhạc, tranh, múa, văn xuôi và kịch.

Song song với môn Văn, môn Tiếng Việt lớp Bốn dạy cách làm ra một bài văn với lập luận logic. Sách Văn này không dạy các mẹo “Tập làm văn”. Cảm xúc viết văn là kết quả trẻ em tự tạo ra nhờ một cách học văn hồn nhiên theo chương trình và phương pháp Cánh Buồm đề xuất.

Xin bạn tiếp tục duy trì cách DẠY HỌC theo lối tổ chức cho học sinh LÀM, tuyệt đối không nhồi nhét lời giảng cho các em.

Chúc bạn thành công.

Bài 1

SẮP XẾP – BỐ CỤC

Việc 1: Làm để tìm định nghĩa “sắp xếp” và “bố cục”

1. Cùng xem hình ảnh nhóm tượng “Mẹ con” của nhà điêu khắc Điềm Phùng Thị.

2. Cùng tạo lại hình tượng mẹ và con theo nhóm tượng. Có mấy cách: tốt nhất là các em nặn tượng giống với mẫu, nhưng cũng có thể dùng các vật khác (hòn cuội, các khúc cây, những con búp bê...) cỡ to nhỏ khác nhau thay cho các nhân vật ở nhóm tượng.
3. Các em chia nhóm, sắp xếp lại nhóm tượng để thể hiện các ý được đặt tên như sau:
 - a. Mẹ con sum họp.
 - b. Đứa con lạc đàn.
 - c. Mẹ đâu rồi?

Việc 2: Định nghĩa “sắp xếp” và “bố cục”

Thảo luận:

1. Khi tiến hành **Việc 1** vừa rồi, các em đã **làm ra** những bố cục khác nhau, mỗi **bố cục** mang một ý được gọi tên ra.
 - a. Hãy nhắc lại những bố cục đã làm ra đó.
 - b. Mỗi bố cục được các em đặt tên là gì?
 - c. Mời các em cùng nhắc lại thật vui: Em **sắp xếp** để làm ra một **bố cục**.
2. Khi làm ra một bố cục, các em đã **sắp xếp** như thế nào? Hãy kể lại: các em thực hiện những việc gì khi làm công việc sắp xếp?
3. Trong các việc sau, việc nào em làm trước, việc nào làm sau:
 - a. Sắp xếp vật liệu.
 - b. Có một ý trong đầu.
 - c. Ngắm nhìn, đánh giá bố cục.

Việc 3: Tự sơ kết

Em trả lời các câu hỏi để tự ghi vở:

Em nhớ lại các việc làm khi **sắp xếp** nhóm tượng “Mẹ con” thành một bố cục. Ban đầu, có ý tưởng gì? Tiếp đó làm gì?

Bố cục sau đó được đặt tên là gì?